

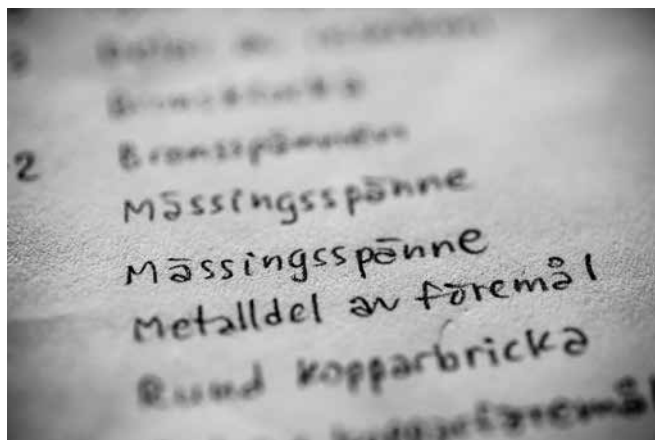
Man stötte också på lämningar av drunknade sjömän och soldater. I nästan 300 år hade de legat där medan landhöjningen lyfte dem allt närmare ytan. Den ena hade varit en arbetskarl, kraftigt byggd och muskulös – benen hade väl utvecklade muskelfästen och han hade inte skadats i strid. Det fanns inga spår efter våld.

Rapporten⁵⁷ är bara några sidor tjock men på kortfattad rapportsvenska träder några unga, knappt vuxna män, fram. Skelettdelarna som man hittade vid en av fyndplatserna skickades till Osteologiska enheten vid Statens historiska museum i Stockholm. Där undersöktes de.

Mannen hade haft karies som angripit tuggytorna och grävt hål i tandhalsarna och gett honom kraftig tandvärk, han hade dessutom tappat flera tänder medan han fortfarande levde. När han omkom var han tonåring, ännu inte riktigt fullvuxen, knappt 18 år.

Den andre mannen hade nått vuxen ålder men han hade inga synliga ledförändringar och kan därför inte ha varit särskilt gammal. Han hade varit 183 centimeter lång. Det är möjligt att några delar kom från en tredje person; en vuxen, cirka 180 centimeter lång, man. Bland fynden fanns också bitar av en kota, *bus taurus*, från ett nötkreatur. Spåren visade att kotan hade delats itu med ett enda hugg.

Fynden efter krigståget år 1714 ligger magasinerade i Jakobstad.

57 "Människoskelett från ryska flottans förlisning i Bottniska viken år 1714", Vitterhetsakademiens samlingar, Riksantikvarieämbetet, Stockholm.

Kapitel 28. Inlindade i papper och lagda i lådor ligger spåren efter *muscowiten*

Inhyst i "Malmska gården", den vita stenbyggnaden som en gång tillhörde 1800-talsredaren Peter Malm, samlas pärmar och lådor med de marinarkeologiska fynden.

Jakobstad har alltid varit knuten till sjöfart och tyngdpunkten i museet ligger på sjöfartshistoria och skeppsbygge. Och att det överhuvudtaget finns ett samlat material om det här krigståget och fynden är Pekka Toivanens förtjänst.

Nu tittar den förre museichefen ned från ett svartvitt porträtt på alla papper spridda över bordet – i över 20 år engagerade han sig och ledde flera dykexpeditioner. Hit fördes allt material (bortsett från ett antal fynd i Österbottens museum och Maxmo hembygdsgård). Här ligger de första breven när Appelgren under tidigt 60-tal försökte lokalisera fynden och få grepp om det man hittat. Flera hundra år hade hunnit passera och Appelgrens oro över allt som kanske var borta stiger upp mellan raderna. Ortsborna letade i byrålådor och glömda skrymslen. Namn och fyndplats skrevs in av Appelgren som satt igång med att ordna en utställning. Alla som kunde bidra kontaktades. Ett av breven är ställt till "... herra Tohtori Urho Kekkonen". Presidenten fick en ljusstake i gåva när han besökte Österbotten och drack kaffe i en av stugorna på ön, 1957.

Pärmarna växer och sväller efter varje dykning. Handskrivna lappar trängs med topografiska ritningar, rutnönster över havsbotten där platserna märkts ut. Fynden är katalogiserade och bokförda. Omslutna i skyddande papper och lagda i lådor ligger det som blev kvar i dyn och sanden; ett ofullständigt pussel med udda delar.⁵⁸

Bland fynden finns en oval dosa med kanterna gjorda i något som kallas för svepteknik – ett vanligt sätt att slöjda enklare askar på. Bottenplattan och plattan till locket är av tunna träskivor och de olika delarna är hopsydda med rot. Inuti locket står initialerna MTS inristade. Dosan innehöll ett spänne och förmultnade rester av ett tygstycke, lika fint vikt som när ägaren lade sista handen vid det och stängde locket.

Man har också hittat delar av ryggsäckar. I en av dem ligger ett par skor, hopsydda av läderbitar och med pliggarna kvar i sulorna. Klacken är gjord av elva lager läder.

58 I dag cirka 2 050 enskilda föremål; från Västerö 590 och från Närpes 1 448.